

Tips voor gemeenten: preventie en handhaving van lachgas

Deze tipsheet voor gemeenten biedt een overzicht van mogelijkheden om het gebruik van lachgas en overlast door lachgasgebruik in de gemeente aan te pakken. De tipsheet is gebaseerd op de 'Handreiking Lachgas voor gemeenten, handhavers en preventieprofessionals'.

Sinds 1 januari 2023 is het op grond van de Opiumwet verboden om lachgas bestemd voor recreatief gebruik te produceren, bezitten en te verhandelen.

TIP 1 Ontwikkel een aanpak specifiek voor lachgas

Wanneer lachgas een probleem vormt in je gemeente is het raadzaam specifieke acties gericht op het voorkomen van lachgasgebruik, -problematiek, en – overlast op te nemen in het integraal beleid middelenpreventie.

Hoe?

- > Inventariseer lachgasproblematiek in de gemeente: op welke plekken speelt het, onder welke groepen wordt het gezien en wat is er al gedaan op gebied van bijvoorbeeld preventie-activiteiten, handhaving en beleid?
- > Zorg voor bestuurlijk en politiek draagvlak om een lachgas specifieke aanpak op te nemen in het integraal beleid middelenpreventie.
- > Zorg bij het ontwikkelen van de aanpak voor samenwerking tussen het sociaal domein en het veiligheidsdomein.
- > Werk samen met partijen als; de preventieafdeling van de lokale instelling voor verslavingszorg (IVZ), jongerenwerk, scholen, handhaving en huisartsen en zorg voor een domeinoverstijgende samenwerking én aanpak. Deze stakeholderkaart geeft een beeld van mogelijke samenwerkingspartners en hun rollen.
- > Maak samen met de partners een plan waarin zowel wordt ingezet op de aanpak van de beschikbaarheid als het gebruik van lachgas.

TIP 2 Beperk de beschikbaarheid van lachgas

Het beperken van aanbod draagt bij aan het voorkomen van eerste gebruik van lachgas.

Hoe?

- > Sinds 1 januari 2023 is het op grond van de Opiumwet verboden om lachgas bestemd voor recreatief gebruik te produceren, bezitten en te verhandelen.
- > Daarnaast zijn er een aantal juridische instrumenten die je als gemeente kunt inzetten zoals enkele APV-bepalingen. Bekijk voor de laatste stand van zaken en verdere toelichting de factsheet van de VNG en de handreiking lachgas voor gemeenten.

TIP 3 Zet effectieve preventiemaatregelen in

Met effectieve drugspreventie wordt er ingezet op het voorkomen of uitstellen van (eerste) gebruik van lachgas. Daarnaast wordt preventie ingezet om problematisch gebruik en verslaving te voorkomen.

Hoe?

- > De preventie-afdelingen van de IVZ spelen hierin een belangrijke rol. Betrek deze partij dan ook bij het opstellen van preventieplannen.
- > Zorg dat er in de plannen speciale aandacht is voor gebruikers van lachgas in kwetsbare groepen. Problematisch en veelvuldig gebruik komt vaker voor in deze groepen.
- > Bespreek met de IVZ welke interventies de gemeente en andere partners kunnen inzetten. Het informatie instrument 'lokaal samenwerken aan verslavingspreventie' laat zien hoe de IVZ met gemeenten en andere partners kan samenwerken.
- > Zet bij het voorkomen van gebruik met name in op het positief beïnvloeden van de omgeving. Zorg hierbij dat ouders, scholen en andere bij jongeren betrokkenen de juiste tools in handen hebben.
- > Zet bij groepen waar lachgasgebruik (mogelijk) voorkomt in op het versterken van de sociale omgeving. Leer de sociale omgeving om gebruik te signaleren, bespreekbaar te maken en waar nodig te verwijzen naar hulp. Ook handhavers kunnen een belangrijke signalerende rol vervullen.

TIP 4 Beperk gebruik en overlast in de openbare ruimte en het verkeer

Gebruik van lachgas op straat kan leiden tot overlast. Voorbeelden zijn geluidsoverlast door gebruikers op straat, het sissende geluid van cilinders bij het vullen van ballonnen of het achterlaten van rommel op straat na gebruik. Daarnaast wordt lachgas met regelmaat in het verkeer gebruikt. Dit kan leiden tot gevaarlijke situaties en ongelukken in het verkeer.

Hoe?

- > Gebruik van lachgas is niet verboden. Toch is het mogelijk op gebruik in de openbare ruimte te handhaven wanneer de gemeente in de APV-bepaling opneemt dat gebruik van lachgas op straat niet is toegestaan. Deze bepaling kan zich richten op de hele gemeente of op specifieke locaties.
- > Specifieke locaties waar de gemeente gebruik wil verbieden kunnen bepaald worden door:
 - Opsporen van plekken met lachgasafval;
 - Betrekken van bewoners waar vaak meldingen van overlast vandaan komen;
 - Politie en handhaving te betrekken in deze besluitvorming.
- > Handhaven in het verkeer: gebruik van lachgas kan niet altijd worden aangetoond. Door de plaatsing van lachgas op lijst II van de Opiumwet kan er nu wél gehandhaafd worden op bezit van lachgas, bijvoorbeeld als met lachgas gevulde ampullen in het personencompartiment van de auto worden aangetroffen.

Wilt u meer weten over wat lachgas is en wat de effecten en risico's zijn? Bezoek dan www.drugsinfo.nl of bel de drugsinfolijn 0900-1995. Bent u op zoek naar cijfers over gebruik en incidenten? Bezoek dan www.nationaledrugmonitor.nl.

